

عنوان: شناخت تجربیات صاحب‌نظران در رابطه با سرقت علمی در دانشگاه علوم
پزشکی اصفهان: یک مطالعه کیفی

استادان راهنما:

دکتر محمود کیوان آرا

دکتر مظفر چشمه سهرابی

استادان مشاور: احمد پاپی

دکتر پیمان ادیبی

پژوهشگر:

رضوان اجاقی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

۱۳۹۲

چکیده

مقدمه: در تهیه اطلاعات از جمله آسیب‌های اطلاعاتی، ظهور تقلب و سرقت‌های علمی است. تقلب و سرقت علمی، ارزش مجامع علمی و مدارک و داشته‌های آن را خدشه دار می‌کند. اثرات آن بر تولید کنندگان واقعی علم مانند دانشمندان، مؤلفین، مصنفین و دیگر صاحبان قلم، بدین صورت پدیدار خواهد شد که دیگر تمایلی به تولید علم نخواهند داشت و دست از نوشتن بخواهند داشت. همچنین از آنجا که نتایج پژوهش‌های دانشگاهیان و متخصصان به ویژه در علوم پزشکی در تعامل با حیات انسان‌ها هستند، این امر بسیار مهم جلوه می‌کند. لذا پژوهش حاضر با هدف شناخت تجربیات صاحب‌نظران در رابطه با سرقت علمی، در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان به مطالعه پرداخته است.

روش بررسی: این تحقیق مطالعه‌ای کیفی به روش مصاحبه عمیق می‌باشد. افراد مشارکت‌کننده شامل ۲۱ نفر از صاحب‌نظران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۰-۹۱ بود. مصاحبه‌ها نیمه ساختاریافته بودند و همزمان با دو دستگاه ضبط شدند. نمونه‌گیری به روش هدفمند انجام گرفت و تا اشباع اطلاعات ادامه یافت. تحلیل داده‌ها همزمان با جمع‌آوری اطلاعات با رویکرد تحلیل موضوعی انجام گرفت. موضوعات و زیرموضوعات استخراج شدند و سپس زیرموضوعات مرتبط با یگدیگر در گروه‌های اصلی طبقه‌بندی شدند و پیشنهادات ارائه شدند.

یافته ها: تحلیل داده ها منجر به استخراج ۶۰۰ کد اولیه، ۴۰ زیر موضوع و ۶ موضوع اصلی گردید که بیانگر تجارب صاحبانظران در زمینه انواع تقلب و سرقت علمی می باشد. شش موضوع اصلی و کلی به دست آمده از پژوهش شامل پژوهش های تکراری، انطباق غیر اصولی، اقتباس غیر اصولی، مجعولات، سهام بخشی و منفعت طلبی می باشد. هر کدام از این موضوعات نیز دارای زیر موضوعاتی هستند.

نتیجه گیری: نتایج پژوهش حاکی از این است که مرز بین سرقت علمی و صداقت در علم بسیار نامحسوس است و آسیب های ناشی از آن بر پیکره علم و پژوهشگر جبران ناشدنی است. از آنجایی که شیوه های بسیار گوناگونی وجود دارد بایستی نهادی در کمیته های پژوهشی دانشگاه ها به منظور آموزش افراد در زمینه پرهیز از انواع تقلب و سرقت علمی وجود داشته باشد. همچنین افزایش اطلاع رسانی از انواع تخلف های علمی و مجازات های مربوطه می تواند در کاهش ارتکاب تخلف و افزایش اطلاعات در دستگاه های حقوقی کشور به منظور روزآمد کردن قوانین مربوطه مؤثر واقع شود.

واژه های کلیدی: سرقت علمی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.